

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 28. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 83/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 255. pantu, ciktāl tas nenosaka skaidrus un objektīvus kritērijus personas tiesību ierobežošanai un izbraukšanas atļaujas izvērtēšanai, lai nodrošinātu efektīvu aizstāvību ārvalstī, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. pantam.

2. Kriminālprocesa likuma 255. pants paredz, ka aizliegums izbraukt no valsts ir ar procesa virzītāja lēmumu noteikts ierobežojums aizdomās turētajam vai apsūdzētajam izbraukt no valsts bez procesa virzītāja atļaujas.

3. Pieteikuma iesniedzējs iepriekš jau ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot vērtēt Kriminālprocesa likuma 255. panta, ciktāl tas

neļauj īstenot praktisku un efektīvu tiesību aizstāvību tiesā ārvalstī, atbilstību Satversmes 92. pantam un Konvencijas 6. pantam (pieteikums Nr. 71/2026).

Izskatot pieteikumu Nr. 71/2026, Satversmes tiesas 1. kolēģija 2026. gada 13. maijā atteicās ierosināt lietu (turpmāk – kolēģijas 2026. gada 13. maija lēmums), jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nebija pamatojis, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā radījusi viņa pamattiesību aizskārumu. Turklāt pieteikumā nebija ietverts pamatojums tam, ka Konvencijas 6. pants paredz plašāku, no Satversmes atšķirīgu, pamattiesību aizsardzības apjomu.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies. Vienlaikus tajā ir ietverti Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi par to, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā, rada viņa pamattiesību aizskārumu. Proti, tajā neesot ietverti objektīvi kritēriji aizlieguma izbraukt no valsts piemērošanai un tā pieļaujot tādu situāciju, kad personas iespējas aizstāvēt savas tiesības citā valstī ir atkarīgas no procesa virzītāja subjektīva vērtējuma. Tomēr kolēģijas 2026. gada 13. maija lēmumā jau norādīts, ka kriminālprocesu veic, ievērojot starptautiski atzītās cilvēktiesības un nepieļaujot neattaisnotu kriminālprocesuālo pienākumu uzlikšanu vai nesamērīgu iejaukšanos personas dzīvē. Šis princips procesa virzītājam ir jāievēro, arī piemērojot drošības līdzekli – aizliegumu izbraukt no valsts.

Pieteikuma iesniedzējs norādījis, ka procesa virzītājs viņa lūgumu atļaut izbraukt no valsts noraidījis, balstoties uz vispārīgiem apsvērumiem un neizvērtējot viņa tiesības uz efektīvu aizstāvību ārvalsts tiesas procesā. Tomēr no izskatāmā pieteikuma joprojām nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā, radījusi Pieteikuma iesniedzēja iespējamo pamattiesību aizskārumu. Pieteikumā ietvērto argumentu precizēšana vai izvēršana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš trūkumus, uz kuriem norādīts kolēģijas 2026. gada 13. maija lēmumā. Izskatāmajā pieteikumā joprojām nav ietverts arī pamatojums tam, ka Konvencijas 6. pants paredz plašāku, no Satversmes atšķirīgu, pamattiesību aizsardzības apjomu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Kolēģija atkārtoti vērš Pieteikuma iesniedzēja uzmanību uz to, ka izskatāmajā pieteikumā arī nav novērsti tie trūkumi, uz kuriem norādīts kolēģijas 2026. gada 13. maija lēmumā, proti, attiecībā uz vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanu vai to neesību, termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai, kā arī pieteikuma juridisko pamatojumu.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 83/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina